

ÍMAC XIOM
SÈLLAV ÉVILO

LA
PAU,
AQUESTA
DESCONEGUDA

Una utopia?

Com que l'edició d'aquest llibre és particular, sota cap concepte no es pot posar a la venda

Catalunya, 2014

Ímac Xiom (escriptura)
Sèllav Évilo (disseny de la coberta)

**La pau,
aquesta
desconeguda**

(Una utopia?)

Í N D E X

	Pàgina
Introducció	9
La pau amb un mateix	13
La por	15
La vanitat	19
El poder i la riquesa	22
La pregària	27
El perdó	30
El servei	32
La pau en la família	35
La pau amb els veïns	45
La pau en l'àmbit professional i laboral	53
La pau en el món	59
Pau sense pa?	61
Pau armada?	62
ONU sí, ONU no?	65
Pau a l'escola?	67
Pau, quan?	69

A manera de cloenda	75
APÈNDIX I	81
APÈNDIX II	83

INTRODUCCIÓ

En l'encíclica *Pacem in terris*, el papa Joan XXIII exposa els quatre pilars sobre els quals cal que la pau es recolzi: la veritat, la justícia, l'amor i la llibertat. La importància d'aquesta encíclica, així com els posteriors comentaris que diverses personalitats de l'Església n'han fet, els trobo tan actuals i tan elevats que només d'arran de terra estant gosó fer alguna petita proposta de reflexió.

Per començar he intentat ordenar una sèrie de preguntes per tal d'arribar a la que considero essencial i que ocupa el darrer lloc en aquesta seqüència: com es pot aspirar a la pau entre els diferents països del món si dins de cada un d'aquests països, al seu torn, no hi regna la pau? I com pot regnar la pau dins d'un país si no hi ha pau en la seva societat, és a dir, entre les persones que hi viuen i que es relacionen entre si a través del treball, l'amistat, el veïnatge o la família? I com pot conviure en pau una família si cada un dels seus membres no viu en pau amb si mateix?

Per tant, no crec que la pau en aquest món sigui possible si abans no la descobrim i vivim dins de cadascú de nosaltres. Pensem que tots hem nascut sent portadors d'una llavor d'amor. Si aquesta llavor floreix i dóna fruit, això ja és un reflex del Regne de Déu... i de la pau.

En aquest llibre no pretenc altra cosa que exposar un ventall de pensaments personals senzills, basats sobretot en la meva manera de veure les coses i el sentit comú –el meu– i, consegüentment, amb possibles errors. Si més no, desitjo que aquestes reflexions puguin ser útils per a refermar l'opinió del lector o promoure la seva disconformitat, la qual cosa també pot ser força positiva per a convidar a l'anàlisi i, si escau, al replantejament.

LA PAU AMB UN MATEIX

La por

La vanitat

El poder i la riquesa

La pregària

El perdó

El servei

Jesús, en proclamar les benaurances, respecte a la pau digué: *Feliços els pacificadors, perquè seran anomenats fills de Déu* (Mt 5,9). Però per a treballar per la pau cal, primer de tot, que el seu encís sedueixi el nostre cor, transcendeixi el pensament i es transformi en fets. I aquest procés no és gens fàcil. La por, la vanitat i el poder i la riquesa són alguns dels obstacles més importants que s'interposen en el camí de la pau i que sempre estan a l'aguait per fer-nos fracassar.

La por

Potser només l'amor és més influent i poderós que la por en la nostra vida. Totes les persones, en totes les edats, en major o menor grau, estan afectades per la por, la qual, sigui com sigui que es vesteixi, té sempre la mateixa arrel: la inseguretats.

Ja des de molt menuts vivim la por. Por de la foscor; por de perdre's enmig d'una multitud; por de no se sap ben bé què, però por.

L'àvia al nét:

–Ja dius les teves oracions cada nit?

El nét:

–Oh, i tant!

L'àvia:

–I al matí?

El nét:

–No. De dia no tinc por.

(Del llibre *La pregària de la granota* (1) d'Anthony de Mello, sj).

Més endavant, la inconsciència, sobretot d'alguns familiars, fa aparèixer en l'escena de la vida infantil éssers fantàstics i amenaçadors, capaços de les accions més abominables, perquè les criatures siguin bones i

creguin: “l’home del sac”, “el papu” (“el coco”), estan sempre vigilants per a atemorir.

Quant a l’adolescència, als nois i noies dels anys quaranta i cinquanta del segle anterior a l’actual, se’ls va substituir “les calderes d’en Pere Botero” pel maltractament d’una pretesa educació –sovint provinent de formadors religiosos– que anteposava l’amenaça de la condemnaió eterna a la misericòrdia divina. Un frec lleu; una mirada furtiva... tot era impuresa; tot era pecat! Déu meu, quina llàstima i quina oportunitat perduda d’educar amb senzillesa i veritat! Afortunadament, tot això ja només forma part d’un mal record de la història del segle passat, per bé que, l’adolescent, avui dia com abans, continua tenint por: de suspendre exàmens, de no tenir èxit social, de no trobar feina després d’anys d’estudi i preparació...

Els adults segueixen tenint por: de patir mancances econòmiques, de la precarietat laboral que fa trontollar el lloc de treball i potser el sosteniment i l’educació dels fills; de perdre la salut; de fer el ridícul; del fracàs... precisament no hi ha res que faci fracassar més l’ésser humà que la por del fracàs. I no cal dir la por i l’angoixa que es pateix quan es viu en un país en estat de guerra.

La gent gran és un capítol a part pel que fa a la por. Qui és el que no desitja com més seguretat millor? No és lògic estimar el risc –especialment a partir d’una certa edat–. A tots ens agradaria tenir un futur com més resolt, millor. Però no podem oblidar que la gent gran constitueix un dels col·lectius més vulnerables i afectats per la por. Pensem que, a mesura que passen els anys, les facultats de tota mena de les persones van disminuint, alhora que augmenta la seva dependència, i és fàcil d’entendre que tard o d’hora –si abans no succeeix res més greu– es necessitarà ajuda. Aquesta ajuda pot venir de la família (si n’hi ha, està disposada a col·laborar i té possibilitats per a fer-ho) o, ras i curt, s’ha de “comprar”. Això origina que les persones grans, moltes vegades, semblin més avars a mesura que van envellint, tot i que se sap perfectament que el seu compte corrent no se’l podran endur gaire lluny. No obstant això, aquesta actitud és perfectament explicable: tenen por de quedar desateses quan ja no es puguin valdre per si mateixes i el seu únic recurs, per dur que sigui reconèixer-ho, consisteixi, sovint, en els seus estalvis o els seus ingressos –petits o grans–, als quals s’aferren d’una manera que pot semblar fruit d’un egoisme exagerat.

I, finalment, la por més terrorífica de totes: la por del

darrer sofriment, de la mort i de la incertesa del més enllà. Per molt creient que se sigui, és inevitable sentir aquell terrible calfred: “i si...”.

Por, por, por. El futur incert sempre genera por i la por és impossible que convisqui amb la pau.

La vanitat

La vanitat també és un impediment important per a assolir la pau. La nostra societat només valora els èxits, i triomfar en la vida, per a molta gent, equival a posseir més que el veí, la qual cosa suposa, moltes vegades, estirar més el braç que la màniga, encara que sigui amb targeta de crèdit. Tecs esplèndids, vestir a l'última moda, cotxe del darrer model, segona residència, si pot ser, amb piscina inclosa, vacances com més lluny millor; la qüestió és poder presumir, viure al país de Xauxa, encara que sigui amb deutes fins a les celles. Òbviament, estem parlant d'allò que s'anomena l'“Estat del benestar”.

La vanitat demana ostentació, un desig incontrolable de mostrar-se davant dels altres com el més llest, el més

assenyat, el més enginyós, el més qualificat; en resum, tracta d'aparentar allò que en realitat a un li agradaria ser però que no és i, sovint, és la resposta a un complex d'inferioritat perquè, en el fons, s'és tot el contrari. I viure així està absolutament renyit amb la pau.

A més a més, per inversemblant que sembli, es pot arribar a caure en l'autoengany i el vanitós ser la primera víctima de la seva ficció, a través d'una excessiva estima de si mateix, i creure que per mèrits propis és superior als altres, la qual cosa condueix inexorablement a l'autosuficiència i a l'orgull. L'orgull –com veurem més endavant– també és un pèssim company del perdó.

L'arrogància i la prepotència sovint provoquen que menystinguem aquells que ens envolten, i alhora ens fa incapaços de prendre consciència de la nostra poquesa. Que en seria de diferent el món si tots plegats fóssim una mica més humils! Naturalment, això requereix l'apreciació del valor dels altres i l'objectivitat per a acceptar les pròpies limitacions. Però tant el vanitós com l'orgullós prefereixen dissimular bo i posant una cuirassa de falsedat davant seu.

Tampoc no podem oblidar el perill que hi ha de caure en el

parany del plaer com a vici per reforçar l'ostentació. Cercar el plaer és del tot lícit. A parer meu, el que ja no és tan lícit és perseguir-lo amb desmesura. Les necessitats materials és bo tenir-les cobertes fins a un cert nivell, però sense excedir-nos. Els creients ho demanem sovint al Senyor, i els no creients, d'alguna manera, també desitgen i esperen “el pa nostre de cada dia”. Però “el pa”; no el caviar o la llagosta de cada dia (ja m'enteneu). Quin qualificatiu mereix que, segons informació apareguda en el diari americà The Wall Street Journal, en una sola festa celebrada enguany a l'hotel Belvedere, entre els participants al Fòrum Econòmic Mundial a Davos (Suïssa), on es pretén organitzar un repartiment equitatiu de la riquesa en el món, només per a calmar la set dels assistents es consumissin 1.600 ampolles del millor xampany? Això no és de cap manera acceptable, sobretot tenint en compte que hi ha molta gent que passa gana.

Succeeix el mateix amb la majoria de plaers, com ara pot ser el sexe, certes comoditats o capritxos diversos escandalosament cars i innecessaris. I no és veritat que sigui pecat tot el que agrada molt. El que sí que es pot afirmar és que quan es peca per excés, aleshores el pecat acostuma a incloure la penitència. I aquesta penitència sol ser, si més no, la manca de pau.

El poder i la riquesa

Què ho fa que, semblantment a la riquesa, com més poder es té més se'n desitja? Segurament deu ser perquè el poder i la riquesa acostumen a anar de bracet. Però, ¿tant costa d'entendre que ni l'un ni l'altre –suposant que no es perdin abans– un no se'ls pot endur més enllà d'aquest món?

En totes les civilitzacions, des que l'home és home, no hi ha dubte que l'aspiració de “fer-se ric” en termes de diners ha estat present. Però, què vol dir que segons un informe d'Oxfam fet públic el mes de gener d'enguany, només vuitanta-cinc persones d'aquest planeta disposin d'un patrimoni equivalent a gairebé un bilió i mig d'euros, és a dir, més del 50% del total de la població mundial? ¿Estem errats els ingenus que encara creiem que no és més ric i poderós el qui més posseeix –perquè mai no en tindrà prou– sinó aquell qui, a partir d'un cert moment, ja està satisfet amb el que té i no desitja cap bé material més? Ai, si fóssim més conscients d'allò que Déu digué a l'home ric que projectava gaudir dels seus béns amb molts anys per endavant!: *Neci! Aquesta mateixa nit et reclamaran l'ànima, i tot el que has acumulat, per a qui serà?*

(Lc 12,20). Quan un multimilionari se'n va d'aquest món i algú es pregunta si deu haver deixat gaires diners als seus hereus, la resposta no pot ser cap altra que: “sí, tots”.

No oblidem tampoc que l'ànsia de poder i de riquesa solen tenir com a companys de viatge la manca d'escrúpols dels egoistes i els cobdiciosos, la qual cosa condueix inexorablement a un abús i a una immoralitat a vegades realment increïbles. Només cal observar una mica la nostra societat per adonar-se de la corrupció que caracteritza un bon nombre de personatges “poderosos”.

Com es pot justificar, així mateix, que al llarg de la història, detentors del poder polític i militar hagin enviat milions de víctimes innocents als camps de batalla “a lluitar (i morir) per la pàtria”?

No ens equivoquem: cobejar el poder i la riquesa sense respectar res ni ningú, tampoc no és de cap manera compatible amb la pau.

Per a lluitar i vèncer aquest drac de tres caps (la por, la vanitat, i el poder i la riquesa) cal una espasa, com a mínim, també de tres talls: la pregària, el servei i el perdó. Vegem-ho tot seguit.

La pregària

Crec que per als creients, el camí més directe per a obtenir la pau personal és la pregària. Als no creients, els convido a l'aventura fascinant d'allò que s'anomena escoltar el silenci en el seu interior. Tant l'una com l'altre –hi sol haver més d'un camí per a arribar a una mateixa destinació– precisament de tan senzills com són, poden resultar força difícils, acostumats com estem els humans a complicar-nos la vida i oblidar que el Senyor s'ha fet present entre nosaltres per salvar tothom.

De totes maneres, per a parlar a fons de la pregària o escoltar el silenci dins d'un mateix, potser caldria escriure un llibre sencer i ni m'hi veig amb cor, ni tampoc em penso que sigui necessari, havent-hi com hi ha una extensa i magnífica bibliografia al respecte, un minúscul esment de la qual faig constar en l'apèndix I, al final.

Abans d'afegir alguna cosa més sobre la pregària, haig de dir que molt probablement els cristians tenim alguna cosa a aprendre d'altres religions o, si més no, així m'ho sembla.

Donant per descomptat que el fonamentalisme, com qualsevol mena de fanatisme, és absolutament reprobable per la seva intolerància radical, contrària a la més mínima evolució, quan penso que hi ha cristians que diuen sentir-se satisfets anant a missa el diumenge (i gràcies!) i “no fent mal a ningú”, no puc negar que m’admira la fidelitat dels musulmans devots en la pràctica del seu culte, en haver vist com resen les oracions cinc cops el dia, de cara a la Meca, agenollats sobre l’estora, sigui en comunitat en una mesquita o, de vegades, en llocs gairebé inversemblants. De la mateixa manera, envejo l’escrupolositat amb què respecten el dejuni del Ramadà o rebutgen certs aliments i begudes, així com la importància que donen a l’almoïna i d’altres costums propis de la seva religió, com ara són, almenys un cop a la vida, fer professió de la seva fe en públic i pelegrinar a la Meca (llàstima que encara arrossequin costums que marginen una part de la seva societat, principalment les dones).

Per posar un altre exemple, bo i parlant de la pregària, i encara que sigui de manera extremament resumida, també m’impressiona la capacitat d’interiorització que caracteritza els budistes o els hinduïstes. El zen, el ioga o

qualsevol pràctica semblant –sempre que no es tracti d’un succedani o d’una còpia d’autenticitat més aviat dubtosa– trasllueixen pau i serenor.

Malgrat tot, no puc evitar de fer-me una darrera pregunta: per què els creients –o no creients– hem d’anar a cercar joies exòtiques tan llunyanes, tenint a tocar com tenim el tresor de l’espiritualitat cristiana?

Pel que fa al cristianisme, i com a opinió estrictament personal, penso que a la recitació, recomanada pels mestres de la pregària, de l’antiquíssima oració aramea o *mantra Maranatha, Maranatha* (veniu, Senyor Jesús; veniu, Senyor Jesús), així com d’altres invocacions semblants, interpretades en sentit literal, no hi trobo gaire sentit, perquè crec que el Senyor ja ha vingut i està dins del nostre cor i del nostre pensament així que naixem i fins i tot abans. El que passa és que nosaltres som cecs davant de la seva santa presència, sobretot en les petites coses, i el que realment cal demanar-li és que ens ajudi a anar-nos traient les benes dels ulls. Quan això succeeixi, com a resultat de la seva gràcia i la nostra perseverança, ens adonarem que a cadascú Déu se li revela d’una

manera diferent: des d'una experiència mística (molt poc sovint) fins a sentir que Ell ens acompanya subtilment en les accions més senzilles i quotidianes. Després de molts anys de pregària pot ser que, només pel fet de demanar ser sensibles a la seva companyia, ja sentim força a prop el seu amor, la seva pau.

Si som pacients descobrirem que gaudir dels fruits de la pregària és com trobar un oasi enmig del desert de la nostra vida. Però abans cal caminar i caminar; que els nostres peus s'enfonsin en la sorra dels desenganys i el sol de la recerca ens cremi la pell. La troballa de Déu és com passejar per un jardí ple de flors. Tanmateix, si les volem agafar per fer-ne un ram s'esvairà la dolçor del seu perfum i acabaran per marcir-se'ns a les mans. No vulguis mai prendre Déu; deixa que Déu et prengui.

El perdó

Per a assolir la pau dins d'un mateix s'ha d'entendre que el perdó és essencial. En primer lloc cal perdonar les pròpies errades que s'hagin pogut cometre i que desitgem

honradament no repetir mai més. Perdonar-se a si mateix pot resultar més difícil del que sembla a primera vista, però és imprescindible per a poder perdonar els altres.

A continuació és necessari perdonar les ofenses rebudes –o suposadament rebudes–, la qual cosa sovint no és gens fàcil, perquè, com qualsevol altra mena de sentiment, de vegades no n’hi ha prou per part nostra de voler perdonar i, per molt que es desitgi, és gairebé impossible d’aconseguir-ho. Tal com ja he deixat escrit en alguna altra ocasió, aleshores, primer de tot, hem de demanar a Déu en pregària que ens ajudi a ser capaços d’atorgar el perdó a qui ens el demana sincerament i, si més no, actuar com si perdonéssim. Cal, també, ser generosos, tot deixant sempre una porta oberta. Si no podem perdonar ara, desitgem-ho de tot cor, que això sí que depèn de la nostra voluntat. Allò que avui no és possible, pot molt bé ser-ho demà. I, sobretot, allunyem de nosaltres la serp verinosa del desig de venjança; no oblidem que el ressentiment és un enemic molt poderós de la pau.

També nosaltres hem de penedir-nos i demanar perdó quan creguem haver perjudicat algú, haver comès alguna malifeta o deixat d’actuar com cal. Pensem que voler

fer les paus no és de cap manera una humiliació, ans al contrari, és una prova inequívoca de coratge. *Si, doncs, presentes la teva ofrena a l'altar, i allí et recordes que el teu germà té alguna cosa contra tu, deixa la teva ofrena davant l'altar i vés primer a fer les paus amb el teu germà, i després torna i presenta la teva ofrena* (Mt 5,23-24).

I, per últim, el que és més fàcil d'obtenir: com a fills pròdigs que tots som, demanar perdó a Déu, el qual ens està esperant sempre amb els braços oberts, perquè només perdona veritablement aquell qui estima i Ell és Amor.

Perdona't a tu mateix, perdona, demana perdó i deixa't perdonar sense que l'orgull te'n privi, i tindràs pau.

El servei

En uns fragments dels capítols 3 i 4 de les cinquenes i setenes *Moradas*, respectivament, del llibre *Las moradas* de Teresa d'Àvila, en la versió de Jesús Martí Ballester, la santa dóna els següents consells a les seves germanes de comunitat: *¡Oh hermanas, cómo se ve claro dónde está*

de veras el amor del prójimo en algunas de vosotras y en las que no está con esta perfección! Si comprendierais lo importante que es esta virtud, no tendríais otra preocupación que practicarla... Obras quiere el Señor, y que si ves a una enferma a quien puedes dar algún alivio, no te importe perder la devoción y te compadezcas de ella; y si tiene algún dolor, te duela a ti. Y si es necesario, lo ayunes para que ella lo coma... y que si vieres alabar mucho a una persona, te alegres mucho más que si te alabasen a ti. Para esto es la oración, hijas mías; de esto sirve el matrimonio espiritual, de que nazcan siempre obras, obras.

Heus aquí reflectida en les recomanacions de la santa, la importància que ha de tenir en la nostra vida –a més a més de la pregària i el perdó– posar-nos al servei del proïsme. El mateix Jesús en Mt 20,28 ens diu clarament: *el Fill de l'home no ha vingut pas a ser servit, sinó a servir...*

I no cal ser sant per a servir, perquè tothom té alguna cosa per a compartir, més enllà de l'ajut econòmic –que també és bàsic quan es tenen possibilitats–, perquè la vida és plena d'oportunitats, grans o petites, que es

poden aprofitar per a donar un cop de mà a aquell que ho necessita, si la nostra circumstància ens ho permet. En paraules de Teresa de Calcuta: *Qui no viu per servir no serveix per a viure.*

La pau fa que serveixis els altres, però, sobretot, servir els altres t'omplirà de pau.

LA PAU EN LA FAMÍLIA

La primera condició perquè hi hagi pau en la família és la tolerància entre els seus membres. Tots fem coses que poden desagradar a les persones més properes i que és possible que repercuteixin negativament en la convivència. Per això cal ser tolerants. Però ser tolerant no vol dir fer els ulls grossos amb tot, altrament la llar familiar, a la curta o a la llarga, esdevindria una olla de grills. Amb certa flexibilitat s'han d'establir unes normes de comportament o acceptar-les d'una manera implícita (que se sobreentenguin) i, això sí, si no es respecten aquestes normes –que per a cada família poden ser distintes– cal parlar clar, però és molt important la manera de fer-ho. No és el mateix una observació discreta que emprar paraules de reny o de retret. El diàleg a temps i sense ferir susceptibilitats, per tant, es fa imprescindible. I també cal paciència, molta paciència. Pot ser força il·lustratiu pel seu sentit profund, malgrat la seva aparença humorística, un conte que figura en el llibre Moments de saviesa d'Anthony de Mello, sj:

Un home s'adreçà al Mestre en els següents termes:

–Necessito ajut desesperadament, o em tornaré boig. Vivim en una sola estança la meva dona, els fills i els cunyats. Tenim els nervis a flor de pell, cridem i ens escridassem l'un a l'altre. L'habitació és un infern.

–Em promets de fer tot allò que et diré? –preguntà el Mestre greument.

–Juro que faré qualsevol cosa.

–Molt bé. Quants animals teniu?

–Una vaca, un boc i sis gallines.

–Fiqueu-los a l'habitació amb vosaltres.

El deixeble estava consternat. Però havia promès obeir! Així és que hi ficà els animals. Passada una setmana retornà i es queixava desconsoladament:

–Sóc un sac de nervis. La brutícia! El tuf! El soroll! Tots som a dos dits de la bogeria!

–Vés –digué el Mestre– i treu fora els animals.

L'home va córrer cap a casa. I va tornar l'endemà amb els ulls espurnejants d'alegria:

–Quina tranquil·litat! Els animals són fora. La llar és un paradís, tan quieta, neta i espaiosa!

Doncs, això.

Pel que fa concretament a la parella –marit i muller–, quan està ben avinguda esdevé el símbol i la realitat d'una de les relacions més profundes que hi pot haver entre persones, amb l'apassionament quan s'és jove, amb vincles de maduresa més tard i cuidant-se mútuament en la vellesa, sempre estimant-se i estimant. Però una parella és com una casa, que si no té uns bons fonaments corre el risc d'ensorrar-se. I avui dia, potser cada cop més a causa de l'absència de valors, aquesta casa se sol començar a construir per la teulada. Per això, massa sovint, a mig edificar, les parets trontollen, els envans se separen i tot plegat se'n va en orris. Una parella pot restar unida gairebé tota una vida o desfer-se en un no res.

Si s'arriba a tal extrem, quan no s'és capaç de resoldre una desavinença que degenera cada cop més i el perdó no hi té cabuda, potser és millor deixar-ho córrer de la manera més raonable i menys traumàtica –si és que això és possible– i tal vegada donar pas a una nova oportunitat. Tothom es pot equivocar.

En aquests casos se sol adduir que els fills –si n'hi ha– sempre en surten perjudicats. Certament. Però, gairebé segur, molt menys que si conviuen allà on precisament és la convivència el que grinyola. Això sí, tota criatura té dret, i es mereix, una explicació veraç i adequada a la seva edat, de la circumstància que motiva la separació. I, per suposat, la millor atenció possible per part tant del pare com de la mare, sense que cap dels dos caigui en la temptació de predisposar el fill en contra de l'altre, com de vegades sol passar.

En un altre ordre de coses, m'atreveixo a pensar –i no em puc estar de dir-ho– que l'Església no trigarà gaire a ser més comprensiva en el tracte als divorciats.

Respecte a la relació entre pares i fills, la llar, més que en cap altre lloc, ha de ser un bressol de pau perquè

els membres més xics que hi hagin respirat un clima de serenor, en el futur seran el fruit d'allò que s'hagi sembrat i ho podran projectar al seu entorn. Si es viu en pau en la família, més tard serà menys difícil treballar per la pau fora de la llar.

Lògicament, l'exemple dels pares és imprescindible per als fills. I val a dir que la generació nascuda a finals del segle passat o a començament d'aquest, està marcada per un excés de permissivitat, probablement perquè els seus pares han estat objecte d'una educació excessivament severa i, un cop més, s'ha complert la llei del pèndol. És allò de "ho vols, ho tens".

Si parlem de la joventut, no puc evitar creure que alguna cosa hem fet malament els pares cristians, en no haver estat capaços d'encomanar als joves el desig de descobrir Déu. La mitjana d'edat dels fidels en les esglésies, en general, fa feredat. S'ha convertit Europa en terra de missió? Ens haurem de reevangelitzar? I, malgrat tot, encara crec que hi ha joves acollidors d'una espurna de llum dins del seu cor que farà que la fe torni a resplendir. No puc acceptar que les trobades mundials de la joventut, a Taizé

o en d'altres indrets, sigui tot plegat un foc d'encenalls o simplement un pur acte folklòric. Evidentment que hi ha de tot, però no pot ser que tot estigui buit de contingut.

Per altra banda, em preocupa i m'entristeix el món tan galdós que deixarem a les futures generacions. No ens hem adonat –o potser ja ens ha anat bé fer l'orni– que tot el món és la nostra família; que només hi ha una sola Humanitat amb un únic destí comú.

També vull deixar constància de la tristor que em produeix sentir comentaris referits a germans, o a qualsevol altra mena de parentesc, com ara que “estan renyits” o que “per culpa d'una herència es van barallar”. Em penso que l'herència no en deu ser pas responsable, de la baralla, sinó l'egoisme dels qui la reben i no han estat educats per a compartir.

Fomentar l'estimació entre germans és fonamental perquè, si no s'estima el qui es té més a prop, com es pot estimar algú més llunyà? No oblidem tampoc que tots som fills del mateix Pare.

Les persones que viuen soles, sigui per la circumstància que sigui –viduïtat, divorci, solteria, per carència de tota mena de familiars o amics– en algunes ocasions pot passar que elles mateixes o aquelles amb les quals es relacionin, creguin que la seva situació és com una espècie de fracàs en la vida; una incapacitat pel que fa a la convivència o, senzillament, com una desgràcia. La realitat no té per què ser ni de bon tros així, perquè, malgrat el sentiment de solitud que acostuma a acompanyar aquestes persones, sobretot a partir d'una certa edat, la seva vida pot ser molt rica en multitud d'aspectes. Tot depèn del seu caràcter, però viure sol –sigui de manera provisional o no– no té per què condicionar la pau.

Finalment, potser caldria dir alguna cosa de les parelles d'un mateix sexe. Suposo que la seva condició singular no té per què influir en el fet de tenir pau o no tenir-ne. En tot cas, el mateix papa Francesc ha manifestat en més d'una ocasió que nosaltres no som qui per a comentar, i encara menys per a jutjar, aquesta mena de situacions, ni tampoc cal centrar-se en segons quins temes havent-n'hi d'altres molt més importants per a prestar-hi atenció. Per tant, amén.

LA PAU AMB ELS VEÏNS

Els drets i els deures que té tota persona comporten una justa reciprocitat amb els altres. Jo tinc dret que se'm respecti el descans, especialment el nocturn, i a no ser importunat, posem per cas, per sorolls molestos, però, al meu torn, tinc l'obligació de respectar el descans dels meus veïns, evitant qualsevol activitat que, dins d'una lògica raonable, pugui representar una molèstia per a ells. Sense tenir clars aquests principis, la convivència entre veïns pot arribar a ser problemàtica i, a vegades, esdevenir un perill greu per a la pau.

Malgrat que els conflictes poden sorgir amb tota mena de veïns, potser el cas més representatiu es dona quan aquests són persones d'una altra regió de l'Estat o provenen d'altres països. És aleshores, especialment, quan hem de ser conscients que el gruix d'immigrants que ens arriba, procedents sobretot de països econòmicament pobres, anomenats del Tercer Món, està format per gent

que fuig de casa seva, no pas per caprici sinó perquè la seva supervivència es fa gairebé insostenible a causa de la tremenda misèria en la qual estan immersos. Aquesta situació extrema pot ser fruit de guerres fratricides; per una manca real de recursos del país de procedència; per una gestió injusta o fraudulenta per part dels seus governs o, senzillament, es tracta de gent que cerca un futur millor d'aquell que se'ls ofereix al seu país.

Quan aquesta gent aconsegueix instal·lar-se a prop nostre, descobrim que té una cultura i uns costums que potser, si fa no fa, ja ens imaginàvem i ens crèiem capaços d'acceptar, però que, a l'hora de tenir-los a tocar ens poden sorprendre i, fins i tot, molestar. És lògic que ells vulguin preservar allò que els queda del seu origen i que, prou sovint, no entenguin que això pot vulnerar els drets dels seus veïns. L'acolliment del foraster no ha de significar l'acceptació incondicional dels seus hàbits, la qual cosa duria d'una manera gairebé inevitable al trencament de la pau. Un cop més, cal dialogar. En general, la lògica és un element essencial per a convèncer. No ha de costar gaire fer entendre que posar música a tot volum a certes hores de la nit pertorba el descans d'aquells que no hi

estan acostumats i que, a més a més, l'endemà s'han de llevar d'hora per a anar a treballar. La majoria de persones estrangeres, sobretot de països llatinoamericans i africans, tenen el concepte de veïnatge força diferent del nostre. Ells estan acostumats a compartir, sobretot la gresca i l'alegria, amb guitarres, cants i balls sorollosos, i qualifiquen d'avorrit el nostre tarannà. Doncs la pau requereix trobar un punt d'equilibri entre dues maneres diferents de pensar i d'actuar, i això només es pot obtenir parlant i raonant, sense voler imposar res com a únic camí.

Jo mateix, fa anys, vaig patir uns veïns que no entenien la molèstia que causaven cada cop que es reunien amb les seves amistats i feien xerinola fins a les tantes de la matinada. Després de parlar molt, vam acordar que “només” ho farien a prop nostre un parell de vegades l'any i que ens avisarien uns dies abans, per tal que, en arribar el dia –o, millor dit, la nit– de la festa ens poguéssim fer fonedissos.

També recordo –no sense una certa nostàlgia–, un temps en que, residint a l'Àfrica subsahariana, vaig tenir com a veïns una família d'ètnia bamileké, musulmana,

que em va desxifrar l'objectiu de la quitxalla, quan cap al capvespre es dedicava a capturar llagostes (em refereixo a la mena d'insecte així anomenat) que volaven pel camp, bo i ficant-les dins d'unes ampolles amb les quals anaven proveïts. Ben aviat vaig descobrir que aquelles bestioles eren destinades a ser consumides com a *delicatessen*, després de ser degudament fregides amb oli de palma. Durant la seva cocció, la ferum que desprenien era francament insuportable per al meu sentit de l'olfacte. Doncs, tancant portes i finestres el problema es resolía aviat. Més d'un cop vaig ser convidat a tastar el *cous-cous* d'aquella família veïna, el qual haig de dir que era excel·lent. Afortunadament, no em van oferir mai cap menja com ara la descrita abans. Fet i fet, potser ells haurien trobat fastigosa una caragolada o escandalós un entrepà de pernil...

Tanmateix, cada cas és diferent i la solució pot costar de trobar o, fins i tot, de vegades és pràcticament impossible. Dos no es posen d'acord si un no vol, perquè la pau entre dos no depèn només d'un, i també és cert que hi ha persones o grups de persones amb els quals no es pot raonar perquè són gairebé intractables. Aleshores, no és convenient permetre cap abús d'aquells que no tenen cap

mirament a pensar únicament en si mateixos, deixant de banda tot el que no sigui el propi interès, sense respectar els drets dels altres; aquesta és una trista realitat de la qual hem de ser conscients, i que només té l'alternativa de recórrer als mitjans legals existents per a obtenir la pau, la qual mai no s'hauria d'imposar, encara que tampoc no és bo claudicar per sistema.

Però, sobretot, no intentem pagar amb la mateixa moneda, és a dir, fastiguejar aquell que ens molesta, perquè això no és cap solució; és, simplement, entrar en la dinàmica de la violència, la qual cosa, generalment, empitjora qualsevol situació. *No torneu a ningú mal per mal; mireu de fer el bé davant de tothom. No et deixis vèncer pel mal, sinó venç el mal amb el bé.* (Ro 12,17 i 21).

**LA PAU EN L'AMBIENT
PROFESSIONAL I LABORAL**

Viure la pau en l'àmbit professional depèn molt de la mena de feina i de l'ambient laboral on es treballi. No és el mateix treballar sol com a autònom, en una feina artesanal creativa, que en la cadena d'una fàbrica de cotxes o en les oficines d'una empresa multinacional, per posar algun exemple.

Ens passem treballant gairebé una tercera part de la vida, i per a la majoria de persones l'activitat laboral representa, sobretot, el mitjà de subsistència, però no pas l'ideal que desitjarien per a sentir-se realitzades. És difícil d'estimar allò que es fa únicament per obligació i no gaire més. La dita popular "si no es fa el que agradaria fer, si més no, cal tractar que agradi el que es fa", té molt d'utopia i poc realisme. I aquesta situació no mena precisament a viure en un estat de pau interior, sobretot quan un s'ha preparat i creu que està capacitat i desitjaria desenvolupar

una activitat força diferent de la que duu a terme, perquè pràcticament no té cap més remei.

També és cert que per dur un estil de vida econòmicament més elevat, o pel prestigi que tenen determinades professions en la nostra societat, de vegades se sacrifica la veritable vocació o que, com més ingressos es tenen més se'n desitgen, la qual cosa, paradoxalment, acostuma a exigir haver de pagar un preu força alt en situar en segon terme aspectes tan importants com ara la vida familiar. En aquestes circumstàncies, podríem dir que un mateix s'ho busca estar lluny de la pau.

D'altra banda, és evident que igualment estan del tot renyits amb la pau els conflictes que causen graus diversos d'angoixa en les relacions entre patrons i empleats, per situacions d'abús tant per una part com per l'altra, així com entre els mateixos treballadors, per enveges o pel desig d'ascens en l'escala jeràrquica d'una empresa i, sobretot, per l'afany d'obtenir més diners, amb evident falta de sensibilitat i respecte envers els companys.

Especialment lamentables són els casos de vertader esclavatge en què viuen molts assalariats en algunes empreses multinacionals, els dirigents de les quals no tenen absolutament cap mirament ni cap escrúpol a explotar persones, sense que els importi gens ni mica ni l'edat, ni la salut, ni la vida dels qui utilitza per a fer com més rendible millor el seu negoci.

En resum, podríem dir que moltes vegades tenir pau en el treball demana renúncies. És qüestió de valorar els pros i els contres de cada situació concreta i d'establir prioritats, sempre que sigui possible.

LA PAU EN EL MÓN

Pau sense pa?

Pau armada?

ONU sí, ONU no?

Pau a l'escola?

Pau, quan?

Pau sense pa?

El papa Joan XXIII ens diu en la seva encíclica: *La pau a la terra, anhel profund dels éssers humans de tots els temps, no es pot instaurar ni consolidar, si no és dins el ple respecte de l'ordre establert per Déu.* Potser no caldria afegir-hi res més, perquè aquesta frase ja ho diu tot i, a més a més, està magistralment desenvolupada en la ja esmentada encíclica. Només, doncs, m'atreveixo a fer-hi algun senzill comentari, amb el convenciment que si algun dia la majoria dels humans aconseguim assolir la pau amb nosaltres mateixos, dins de la família, en el veïnatge, en l'ambient laboral i entre les distintes nacions, aleshores podrem començar a aspirar a viure en pau en el món. Però alerta!, perquè Jesús amb cinc pans va saciar cinc mil homes, però si alguna cosa es pot afirmar sense por d'equivocar-se és que no hi haurà vertadera pau en el món mentre no hi hagi pa per a tothom, i la crua realitat és

que, a mesura que avancem en aquest segle, les diferències entre rics i pobres són cada cop més abismals.

Pau armada?

Per altra banda, no es pot parlar de pau sense fer esment de la guerra. La manca de confiança entre les nacions fa gairebé impossible acordar un desarmament global, i així no hi pot haver pau de cap manera. Els estats amb una economia més desenvolupada destinen quantitats ingents de diners per a armar-se fins a les dents, encara que això causi una manca de millores socials bàsiques, necessàries per a la seva població. I encara és més lamentable que països econòmicament deficitaris adoptin la mateixa filosofia i, en aquests casos, la repercussió en el poble sigui la misèria i la fam, amb la complicitat –no cal dir-ho– dels països rics, que fabriquen i els venen armament, indiferents a les conseqüències esmentades. És fàcil per als mitjans de comunicació posar en evidència el terror i la brutalitat de les revoltes, les guerres i els actes terroristes

que contínuament assolen el món, però s'acostuma a silenciar que els governs que els subministren les armes a canvi de diners, petroli, diamants o productes similars, tenen les mans tant o més ensangonades que els seus protagonistes. I no s'hi val dir que si no ho fa un ho farà un altre.

Se sol aduir que els països s'armen per la por que es produeixi un desequilibri en les capacitats bèl·liques entre ells, i que l'única manera d'evitar-ho és no endarrerir-se en una cursa macabra sense fi. Aquest raonament és lògic fins a un cert punt perquè, en cas contrari, significaria eliminar la desconfiança entre nacions, de la qual parlàvem més amunt, i és evident que, lamentablement, l'ésser humà encara és força lluny d'assolir un grau acceptable d'evolució en aquest sentit.

Tampoc no es pot oblidar el fort sotrac –per no dir pas enrere– que han experimentat els avenços per assolir la pau mundial, a causa del fet relativament recent de l'aparició o l'augment del terrorisme, la qual cosa ha servit per a justificar tota mena d'intervenció armada en qualsevol lloc –especialment envers les minories ètniques o els

pobles sense Estat–, per a prevenir atemptats. El cinisme d’algunes teories arriben a afirmar que només amb la guerra es pot salvaguardar la pau; és a dir, propugnen, ni més ni menys, l’anomenada “guerra preventiva”. Malament rai si la pau s’ha d’obtenir mitjançant la violència, la repressió i la pèrdua de la llibertat personal dels ciutadans d’arreu.

Per altra banda, tota aquesta filosofia hipòcrita ha originat que el poder destructiu de l’armament actual en el món sigui tan descomunal que, malgrat els gestos que fan de tant en tant els països que en posseeixen de suprimir-ne una part, si es fes servir el que queda, la humanitat sencera quedaria aniquilada (no es pot considerar un consol saber que en els anys seixanta del segle passat, entre els EUA i l’URSS havien arribat a disposar del que se’n diu un *overshoot 200*, és a dir, la possibilitat de destruir dues-centes vegades tota l’existència de vida d’aquest planeta). Per tant, al marge de la monstruositat que representa aquesta amenaça en si mateixa, no podem ignorar que tots plegats vivim asseguts sobre un polvorí, la metxa del qual no costa gaire d’encendre. No hi pot haver guerra si no hi ha armes. D’acord que també ens podem barallar a cops de pedra i a garrotades, però no és el mateix.

Aturar la cursa d'armaments i també el desarmament pròpiament dit, representa un dels reptes més importants per a arribar a viure en pau. La quotidianitat de les notícies esgarrifoses que ens arriben a totes hores, especialment a través de la premsa escrita, la ràdio i la televisió, així com el seu grau de violència extrema, fan que les persones que es poden qualificar de “normals” restin gairebé impassibles. Això és realment alarmant. Pensem-hi!

ONU sí, ONU no?

És pel que hem dit fins aquí que la creació d'un òrgan internacional que treballi per la pau, en tot temps ha de ser benvinguda. El 26 de juny de 1945 es va constituir l'Organització de les Nacions Unides (ONU) els objectius de la qual eren (són), essencialment, mantenir i consolidar la pau entre els pobles, desenvolupant entre ells les relacions amistoses, basades en els principis de la igualtat, del respecte mutu i de la cooperació en tots els sectors de la convivència. Així mateix, la Declaració Universal dels

Drets de l'Home, que va ser aprovada en l'Assemblea General del 10 de desembre de 1948 va representar un pas endavant força important en el reconeixement de la dignitat de totes les persones. Tots aquests propòsits em semblen extraordinaris, tot i els defectes que s'hi puguin observar. Per exemple, no comprenc quin sentit té que, no obstant les repetides propostes de reforma, el Consell de Seguretat de l'ONU encara l'integrin cinc membres permanents (els Estats Units, Rússia, la Xina, el Regne Unit i França), els quals encara es reserven el dret al veto individual en les decisions que es voten en les Assemblees Generals (val a dir que, curiosament, tots cinc membres disposen de la bomba atòmica i que quatre d'ells figuren entre els principals traficants d'armes de tot el món...). De què serveix que tothom emeti un vot afirmatiu en una votació, si només una d'aquestes cinc nacions s'hi oposa i amb això ja n'hi ha prou per a invalidar tota la resta? Sincerament, si no és perquè la seva existència continua sent positiva malgrat les reaccions tardanes, tèbies o incompletes amb què respon a alguns conflictes i que tal vegada, ara per ara, és l'única opció real al nostre abast, em semblaria una despesa inútil de temps i mitjans de

tota mena, la presència d'un conjunt tan nombrós i car de comparses.

Pau a l'escola?

Òbviament. No es pot ignorar el paper fonamental que en la recerca de la pau tenen els educadors dels infants i dels joves, així com els formadors de l'opinió pública. La UNESCO (Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura, creada el 1946) ja contempla el concepte "pau" com un objectiu a assolir. La pau també és present d'una manera o una altra en nombrosos plans d'estudis de diferents països. Però seria desitjable que la seva implementació fos tinguda en compte més escrupolosament per tots els centres educatius i que el personal docent tingués sempre present la seva importància cabdal. I que els governs estiguessin formats per polítics intel·ligents i honrats, conscients de la seva prioritat. Educar per a la pau, més que una assignatura, el que caldria és que impregnés l'ensenyament en

tots els nivells, a través d'una didàctica que permetés anar realment vers una cultura de pau que fomentés la convivència pacífica en contra de l'horror de la guerra. Cal que tinguem clar que no pot haver-hi pau sense una educació per a la pau.

Per altra banda, crida realment l'atenció la manera en que, a mitjan segle passat, un ampli sector de mestres, amb el suport d'uns llibres de text absolutament desaconsellables, era còmplice d'impartir una cultura antipau, bo i enaltint l'heroisme dels militars i l'honor i la valentia dels cabdills en la defensa de la gloriosa pàtria, amb particular esment de les condecoracions al valor i a la glòria conquerides als camps de batalla. Afortunadament, això ja forma part d'un capítol lamentable de la història de casa nostra, si bé no està superat, ni de bon tros, en força altres contrades d'aquest món.

Per acabar aquest capítol, confesso que m'impressionà llegir el que va escriure en una redacció escolar J. Britton, un nen anglès de deu anys: *La verdadera pau són els jocs i les rialles dels nens, la gent que diu el que pensa, els gargots de bolígrafs que escriuen el que els escriptors*

volen dir. És la música de gent que canta i balla, gent que té aliments, llar i amor. És gent que viu sense por ni mentides.

Pau, quan?

No es pot ignorar que perquè un poble –i el món sencer– visqui en pau, cal que tingui al seu abast un mínim d’atenció en tots els camps: físic, psíquic, espiritual, social i cultural, a través d’un repartiment harmònic de la riquesa global i d’acord amb les necessitats de cadascú. Es podrien escriure moltes pàgines per a fer palès el drama que representen les guerres, tant en víctimes humanes com pel que fa al seu cost mediambiental i econòmic. No vull fatigar ni escandalitzar ningú. Només crec que val la pena deixar constància que evitar-les equivaldria a eradicar per sempre la fam en tot el món. I a estalviar riuades de sang i de llàgrimes.

Així com la salut no és pas només l’absència de la malaltia, sinó que va molt més enllà, la pau no és tampoc

la inexistència de la guerra o de tota mena de violència, perquè cal que tingui com a fonament –tal com exposa l’encíclica *Pacem in terris*– la veritat, la justícia, l’amor i la llibertat. Però, a més a més, cal tenir en compte que l’hem de construir entre tots, cada dia, fins a aconseguir una societat verament fraternal en què les persones gaudeixin de dignitat i respecte mutus.

Pretendre assolir de cop i volta l’objectiu descrit en el paràgraf anterior no hi ha dubte que és una utopia i, encara més, fent ús de la violència. Sovint s’ha intentat per mitjà d’una revolució, la qual cosa sempre ha dut a la destrucció i a la mort. Tampoc no és gens estrany que revolucionaris oprimits, després de lluitar per un ideal, un cop han vençut, es converteixin al seu torn en opressors. La pau en el món no s’obtindrà mai per l’ús de les armes, sinó per la resistència pacífica i la perseverança de la raó. En altres paraules: és allò que es diu de “substituir el dret de la força per la força del dret”. I no hi ha altra manera d’arribar-hi si no és progressivament, i és en aquesta progressió on tots els ciutadans del món estem cridats a participar, espolsant-nos la mandra i aportant-hi tot el que puguem, segons la nostra capacitat i circumstàncies. En acabar aquest llibre s’haurà fet esment cent set vegades

de la paraula “pau”. Potser ja és hora d’intentar respondre a la pregunta inicial de si assolir-la és possible o es tracta tan sols d’una utopia. Doncs lamento dir –clar i català– que no crec que, en aquests moments, sigui possible la pau en aquest món.

No obstant això, els humans –tots– tenim dret a somiar, perquè els somnis d’avui poden trencar els límits del present i esdevenir la realitat del demà (vegeu l’Apèndix II). Tal vegada no s’ha aconseguit l’abolició de l’esclavatge (si més no, legalment)?; o de l’apartheid?; o de les limitacions en els drets de la dona (malgrat el llarg camí que en aquest aspecte encara queda per fer)?; o de la pena de mort en molts països? Algú dubta que en el món hi ha persones que d’una manera anònima, sigui individualment o en grup, treballen per la pau sense que la seva activitat tingui el ressò que seria de desitjar? Els qui creiem fermament en la possibilitat de millorar de mica en mica l’estat actual de la humanitat, cal que un cop obtinguda la pau dins de nosaltres mateixos, fem un esforç per transmetre-la i compartir-la amb la família, amb el veïnatge, en l’ambient laboral, el país i el món. I per això, a més del compromís personal, serà imprescindible utilitzar els mitjans tecnològics dels quals disposem avui

dia. La pau demana comunicació, i en l'època que ens ha tocat viure, les barreres en les relacions entre les persones s'han reduït a nivells fins fa poc insospitats. En les xarxes socials, per exemple, “només” caldria substituir els missatges i les consultes frívols per altres de més responsables i útils. Avui dia tenim accés a una immensa quantitat d'informació, i és curiós que potser de qui estem més allunyats és de nosaltres mateixos. Probablement, d'aquí a uns segles –si abans no destruïm el planeta– el món viurà en pau i semblarà inversemblant que no ens adonéssim abans de com aconseguir-ho. Això els nostres ulls ja no ho veuran. Però tenim l'obligació de deixar un món millor del que hem trobat. Som l'espècie que va inventar la guerra, però també depèn només de nosaltres poder arribar a conviure en pau. I no podem oblidar que en la Constitució de l'UNESCO es pot llegir: *Les guerres neixen en la ment dels homes i, per tant, és en la ment dels homes on cal bastir els baluards de la pau.* També és bo conèixer algunes de les conclusions reflectides en el Manifest de Sevilla sobre la Violència, signat per especialistes de tot el món el 16 de maig de 1986, amb motiu de la celebració de l'Any Internacional de la Pau,

en les quals es fa constar que és científicament incorrecte afirmar que hem heretat dels nostres avantpassats animals la tendència a fer la guerra, o que la guerra o qualsevol altre comportament violent es troben genèticament programats en la naturalesa humana; o que els humans tenen “un cervell violent”.

El dia que tots siguem capaços d'unificar en una sola veu el desig d'assolir la pau dins d'un pensament i d'una actuació global, el món serà transformat. No oblidem, però, –un cop més–, que abans és necessari que aquesta transformació la visquem en el nostre interior, perquè és en el propi interior on la pau ha de néixer i progressar. És el que els que en saben anomenen “metànoia” (amb paraules senzilles: acréixer la nostra capacitat d'estimar, estimar-se i deixar-se estimar). I no puc acabar aquest capítol –sóc un humil creient– sense confessar que confio en l'ésser humà perquè és un reflex i una creació de Déu. I perquè tinc molt present la promesa que ens va fer Jesús: *...jo estaré amb vosaltres, dia rere dia, fins a la fi del món* (Mt 28,20).

A MANERA DE CLOENDA

(Conte inspirat en un relat de Leonardo Boff)

Una vegada hi havia un vell honrat i pobre, el qual, després de visitar molts països i d'haver viatjat als indrets més remots d'aquest món tot cercant un lloc on regnés la pau sense trobar-ne cap, encara tenia el desig i la il·lusió de descobrir-ne ni que fos només un. Però com que ja no li quedaven forces per a continuar peregrinant, decidí retirar-se i estar tot sol en una cabana abandonada als afores d'un poble qualsevol, on vivia immers en la pregària, bo i confiant que, abans de morir, Déu li revelaria l'indret on hi havia pau en aquest món.

Cada jorn, un vailet del poble li duia un cistell amb una mica de menjar, amb el qual alguna ànima caritativa sempre li feia almoïna.

Un dia, el vailet, sabent l'esperança que encara niava en l'esperit d'aquell ancià, i compadit d'ell perquè mai no l'havia vist somriure –tal era la tristor que tenia per no haver trobat encara la pau–, li va parlar d'un home que acabava d'arribar al poble, de passada, per fer-hi nit a l'hostal, el qual era tingut per un savi de gran renom i que, a més, tenia fama de ser un dels millors geògrafs que hi havia hagut arreu.

Aquell vespre, el vell del nostre conte va fer mans i mànigues i, reunint les poques forces que li quedaven, anà a trucar a la porta del lloc on el savi s'hostatjava. Quan aquest la va obrir, el vell quedà impressionat per l'aspecte tan erudit de l'home que tenia davant seu i que se'l mirava sorprès per aquella visita inesperada. El nostre vellet, bo i fent una reverència titubejà:

–Perdoneu, senyor, que molesti el vostre repòs, però m'han dit que sou el millor geògraf del món, i que només vós em podeu descobrir allò que he cercat tota la meua vida: en quin país es pot trobar la pau?

El savi s'estranyà força d'aquella pregunta, però acceptà el repte i estenent sobre una taula tota mena de llibres,

atles, mapes i documents antics, després d'estudiar-los atentament durant una bona estona, mentre l'ancià s'esperava pacientment amb il·lusió continguda, digué amb fermesa:

–És obvi que la pau no existeix en cap país d'aquest món.

L'ancià queda perplex en sentir aquella resposta, i amb veu tremolosa, insistí:

–Senyor, us ho suplico, mireu-ho una altra vegada, si us plau. No pot ser que la meva peregrinació constant i tota la meva vida hagin estat en va.

I el savi tornà a dir, aquest cop amb un to més aviat aspre:

–Us ho repeteixo, i us prego que no em feu perdre més temps inútilment: la pau no existeix en cap país d'aquest món.

El pobre vell se'n tornà plorant a la seva cabana, enmig de la més profunda desolació, convençut que la seva

existència cercant la pau en aquest món havia estat un trist i complet fracàs. Finalment s'ajagué al seu jaç, tancà els ulls, mirà dintre de si mateix, i un somriure li il·luminà el rostre, alhora que exhalava l'últim sospir en pau.

APÈNDIX I

(Lectures per a aprendre a pregar)

Per a començar:

ANÒNIM. *Relats d'un pelegrí rus*. Barcelona: Ed. Claret.

ANÓNIMO. *La nube del no-saber*. Paulinas (Clàssics del cristianisme).

MELLO, Anthony de. *La pregària de la granota (1 i 2)*. Barcelona: Ed. Claret.

MELLO, Anthony de. *Sadhana (Un camí vers Déu)*. Barcelona: Ed. Claret.

Per a continuar:

MAIN, John (2008). *Una palabra hecha silencio*. Salamanca: Ed. Sígueme.

Per a aprofundir:

JALICS, Franz (1996). *Ejercicios de contemplación*. Salamanca: Ed. Sígueme.

Sempre i en tots els nivells:

Nou Testament. Evangelis de Marc, Mateu, Lluc i Joan.

APÈNDIX II

(Fragments del discurs de Martin Luther King *I have a dream* [«Jo tinc un somni»] del 28 d'agost de 1963)

...hi ha alguna cosa que he de dir a la meva gent, que espera en el càlid llidir que porta al palau de la justícia: en el procés de guanyar el nostre just lloc, no haurem de ser culpables de fets erronis. No sadollem la nostra set de llibertat bevent de la copa de l'amargor i l'odi. Sempre hem de conduir la nostra lluita en l'elevat pla de la dignitat i la disciplina. No hem de permetre que la nostra protesta creativa degeneri en la violència física. Una vegada més ens hem d'elevat a les majestuosos altures de la resistència; a la força física amb la força de l'ànima.

Tinc el somni que un dia als turons rogencs de Geòrgia, els fills dels antics esclaus i els fills dels antics amos d'esclaus seran capaços de seure junts a la taula de la germanor.

Tinc el somni que un dia fins i tot l'estat de Mississipi, un estat asfixiant pel foc de la injustícia i l'opressió, serà transformat en un oasi de llibertat i justícia.

Tinc el somni que els meus quatre fills petits viuran un dia en una nació on no seran jutjats pel color de la seva pell sinó pel contingut del seu caràcter.

Tinc el somni que un dia, allà a Alabama, els nens i nenes negres podran agafar-se les mans amb els nens i nenes blancs i caminar plegats com a germans i germanes.

Somio que un dia les valls seran cims i els turons i muntanyes seran plans, els llocs escarpats seran aplanats i els llocs sinuosos seran adreçats, i que la glòria del Senyor serà revelada, i tot el gènere humà estarà unit.

Amb aquesta fe serem capaços de transformar les discordances de la nostra nació en una bonica simfonia de germanor. Amb aquesta fe serem capaços de treballar junts, de pregar junts, de lluitar junts, d'anar a presó junts,

de lluitar per la nostra llibertat junts, amb la certesa que un dia serem lliures.

Aquest serà el dia, aquest serà el dia en què tots els fills de Déu seran capaços de cantar amb un nou significat: “El meu país és teu. Dolça terra de llibertat, a tu et canto. Terra on els meus pares van morir, terra orgull dels pelegrins, des de cada vessant, deixin ressonar la llibertat”.

I quan això passi, quan deixem ressonar la llibertat, quan la deixem ressonar des de cada poble i cada mas, des de cada estat i cada ciutat, podrem accelerar l’arribada del dia en què tots els fills de Déu, negres i blancs, jueus i gentils, protestants i catòlics, seran capaços d’unir les seves mans i cantar les paraules d’un vell espiritual negre: “Per fi som lliures! Per fi som lliures! Gràcies a Déu totpoderós, per fi som lliures!”.

No dubtis a divulgar el contingut d'aquest llibre si creus que això pot ajudar algú. També es pot accedir gratuïtament al text a través del web

<http://www.imacxiom.cat/>

De la mateixa manera es poden obtenir tots els llibres publicats anteriorment dins d'aquesta col·lecció:

- **Déu, aquest desconegut** (un testimoni de fe)
- **El més enllà, aquest desconegut** (el goig de l'esperança)
- **La caritat, aquesta desconeguda** (esclat d'amor)

